Број 39. У Новом Саду, у недељу 20. фебруара 1900. Год. XXXV.

„Застава“ излази: сваки дан осим понедељника и дана за свецем

Цена је за Аустро-Угарску: на један месец 2 кр. 40 пот., на четврт године 7 круна. За Црну Гору, Србију и Немачку: на четврт године 9 круна, а за све остале стране земље на четврт год. 10 круна.

Народним бројевима од петка цена је: на пола године 2 круне, на целу годину 4 круне.

Поједини бројеви стају 10 потура.

ЗАСТАВА

ЛИСТ СРПСКЕ НАРОДНЕ РАДИКАЛНЕ СТРАНКЕ

За огласе плаћа се по 12 пот. од сваке врсте оваких ситних слова; за жиг се плаћа по 60 потура сваки пут.

Дописи шаљу се уредништву а претплата и огласи администрацији „Заставе“.

Уредништво и администрација „Заставе“ је у кући г. Јов. Т. Чавића, на пијаци.

Рукописе не враћамо.

Поједини бројеви стају 10 потура.

Руски уплив.

У руској штампи кипти и ври против Енглеске! Руско јавно мњење тражи, да се тим глобаџијама отворено каже: — Доста је! И да Русија затражи озбиљно мир.

У Европи се слабо данас осврћу на то, шта каже руска штампа, а канда се прилично слабо боје тога, шта ће да каже званична Русија.

Још пре три године, беше руски уплив у Европи одсудан. Погледи света беху наперени на Петроград. Русија никад до тад не беше тако упливна, као онда.

Да ли видите, како се то за кратко време променило? Ко пита данас за Русију?! Ко води о њој рачуна?! Коме је она страшна?! — Ако кадгод и рекну коју о њој, не треба узети озбиљно. Русија је само још вук, на кога вичу, да би за то време лисице мирније прождирале месо.

Да Русија има трећи део угледа, колико има снаге, ово што се данас догађа у Европи, не би се смело догађати . . . На такав горостас требало би рачунати и кад спава.

Али нема ни разговора о томе. — Па откуда то?

То је отуда и то је од оног времена. од кад је гроф Муравјов постао министар спољних послова у Русији. То је миран, доброћудан човек, који се вазда старао, да буде женскињама на услузи и њиховим упливом је и постао министар.

Не треба трошити речи, јер факта говоре. Непобитна је истина, да је Муравјову пошло за руком, да за кратко време својим дипломатисањем, убије толико углед Русије, колико не би био у стању да га убије ни један несретни — рат.

Русија, што се угледа тиче, не стоји данас боље у Европи, но Француска после Седана и предаје Париза. Ето, шта све може дипломација!

Гроф Муравјов је један од оних дипломата, који је у стању више да изгуби на перу, но што је у стању да задобије десет армија.

Он је већ полако отуђио Француску од Русије и учинио је оно, што изгледаше немогуће. Његови уговори, његови однošаји са појединим државама, управо су „задивљавајући“. Зато је и пао углед Русије, а гроф Муравјов има у Цариграду таман толико снаге, да осујети какав српски захтев из пизме према раскраљу Милану. Његова политика је скроз мала, ситна, јадна, у многоме недостојна Русије.

И Енглеска мирно спава, док је Муравјов на крми Русије. Енглеске ћери, које су на руском двору, имају толико уплива над Муравјовим, да се Енглези осећају доста сигурно.

Муравјов је инсценирао питање о општем миру и разоружању. Данас већ слутимо зашто. Изгледа, неко га је гурнуо на то. Да над Русију сиђе помирљиви дух, док други посвршавају своје послове. Јер да је та жеља за миром потекла право од срца, Русија би до сад већ спречила била овај рат између Енглеске и Транзвала.

Русија данас хоће ево да изгуби последњу мрву свог угледа. Кад је већ једном покренула питање о миру, ово што учинише Енглези после хагске конференције, то је удар руском угледу посред лица. Руска штампа и руско јавно мњење осећају то и зато гурају грофа Муравјова напред.

Хоће ли им испасти за руком, велико је питање. На руском двору данас је веома јак уплив — Енглескиња.

Народна црква.

Како Чеси намеравају прославити 500-годишњу успомену народнога мученика Јана Хуса, коме се за 15 година навршује 500 година мученичке смрти — показује нам књижица под насловом: Народна црква ческо-словенска, коју је написао др. права Франтишек Ишка.

Из те се књиге види, у ком правцу раде Чеси. Они хоће народну цркву и црквену автономију.

Шта је са том народном црквом? Је ли то нека нова вера, која се тек саставља и за коју се народ има врбовати? Ево шта вели писац:

Никако! Ко се са народном црквом саглашује, немења своју веру, непостаје неверан својој вери и својим претцима.

Претцима нашим донели су божанско светило хришћанства, свети апостоли Ћирил и Метод. Они су дошли к нама из средине хришћанства. Они су нам проповедали науку Христову. И као што је свуда народ веровао у њу, веровали смо и ми.

Тој вери остајемо верни, њој се враћамо, старој цркви народној и њезиним установама.

Црква народна не одузима од никога веру, она само позива и пригрљава у своју средину потлачене, који се очишћени од новотарије римокатоличке цркве, враћају правоме духу Христове науке и њезиним установама.

Кад би у римокатоличкој цркви провејавала мисао, као у зачетку и устрају цркве Христове, тада не би изискивала потребу да је верни напуштају, као што се то чини у Швајцарској, одцепљујући се од Рима и давајући својој цркви народно обележје, које је било у цркви у давнашња времена, а које је Рим порушио и уништио.

У нас је осуђен римски католик, да слуша богослужење на туђем језику и да прима новотарије Рима, које се противе човечијем осведочењу. Остати и на даље као припадник римске цркве, недостојно је.

Верно истрајати на стази коју је Христос означио: љубити ближњег као сама себе, чисту љубав будити и ширити, која је основ цркве народне. Народна црква није нове вере, она је старе. Њој приступити не значи веру прадедова уништити, на против, оживети је новим духом. Упознати стару веру, не значи веру изневерити, него се правој вери у крило повратити.

Писац прелази за тим на основу цркве народне, коју је установио једини Исус Христос — па онда износи устав црквени, кога је прихватила и у свему усвојила скупштина прве опште ческо-словенске цркве народне у Цириху 8. јануара 1899. год., који се устав састоји из 17 параграфа.

За карактеристику изнећу неколико параграфа.

§. 3 Признавајући јединога Исуса Хри-

ПОДЛИСТАК.

Српско народно позориште.

У четвртак, 12. фебруара приказан је: „Хамлет“. Трагедија у 5 чинова, од В. Шекспира. С енглеског превео Л. Костић. За позорницу удесио А. Хаџић.

»Хамлет« је једна од највећих трагедија Шекспирових; а ипак је тај »Хамлет« писан против свију правила драмских.

Јунак трагедије, треба да је по драмским правилима велики човек, који истиче себи велику цел И онда ради и бори се, задивљује и заноси, а ако напослетку пропада то је с тога, што су прилике јаче од појединца, и што се једном речи не може главом кроз дувар.

У Хамлету је све наопако. Његова воља је никаква. У трећем чину, где треба да је врхунац радње, он се бори — са собом. Онда он још филозофира: »Јел боље бити ил не бити?« Јел племенитије мирно отрпети горку судбину или се борити против мора страдања? — И Хамлет, кад већ убија напослетку краља Клаудија, убија га — нагоњен приликама.

Хамлет необично пропада. Он је рањен, отрован, управо мртав, он је већ пропао, готов, свршио и тек онда достиже истакнуту цел убија Клаудија, због чега би тек требао по правилима драмским да пропадне.

Ал каква драмска правила? Кад је Шекспир сео да пише Хамлета, он је поцепао та правила на ситно комаће и бацио их је естетичарима у лице. Па је онда ипак написао — велику трагедију. Тако је и Бонапарта против свију тада постојећих стратегијских правила тукао своје противнике.

Мисли су у Хамлету дивне, сцене велике, радња има јединства, склоп је ванредан, има свега, а ко мари напослетку што сва драмска правила нису ту.

Ван свега је још Хамлет највећа загонетка у драмској књижевности. Нико га не разуме, а сваком се допада. Ил напослетку: Узмите га овако, а онако, добро је.

Брат је потајно убио брата, па му узео онда и круну и — жену. Син убијеног краља је Хамлет нови. Док краљ Клаудије расправља државне послове, Хамлет не чује, не види, занео се. Још му није мати подерала ни ципеле у којима је била на погребу мужевљевом, а већ се удала за — девера. Слабости, ти се зовеш жена! Хамлет предвиђа да то не може на добро изаћи. И у очајању узвикује: »препукни срце, јер уста моја морају ћутати.«

Хамлету се јавља дух његова оца. Проказује му свога убицу и позива га да се свети. . .

Кад је Хамлет саопштио то једном своме пријатељу овај рече: — Зар је то тек дух требао да ти каже. Та да! Зар није доста, кад се говори, како је »нешто труло у држави Данској.«

Хамлет се ломи, сања, ставља стрица на пробу. Не зато што хоће да га проба, но што је кукавица. И да га не би пазили, да му не би провидели смер, он се направио луд.

Кад дође са исуканим мачем да убије стрица, да се освети, тура опет мач у корице. Гле стриц се моли Богу!

Мири се с Богом.

Сад не! Да га сад убије, послао би га право у рај! Дакле не сад. Јер он је његова оца послао на онај свет кад његов отац беше пун греха, као што је мај месец пун ружа . . .

То вам је Хамлет! Језик »мора« да му ћути! Од страха се направио луд! Уверава се, проба — не сме . . . Дух његова оца мора да излази по други пут преда њ, да му пребацује, и да га охрабри у »отупелој намери.«

Заиста чудан драмски јунак!

Међутим нами изгледа, да имају сасвим право они, који виде у Хамлету нешто више но сањалицу. Он назире шта је у ствари! Нешто је труло у држави Данској, ал он није момак да рашчисти ту трулеж. У тој душевној борби излази преда њ дух убијена оца његова. Свети ме! Хамлет не може . . . Не може да реши питање: »бити, или не бити? Трпети или се борити?

Слаб Хамлет је изгубио свест. Он је луд. А једна од његових фикс идеја је та, да ће

ста као главара опште (католичке) цркве, потчињава се народна црква ческо-словенска у свему вери, као и прописима црквеним, донесеним на црквеним саборима у свему истинским (екуменским), додајући, да у осталим стварима остаје потпуно само стална.

§. 5. Највиша власт је народне цркве ческо-словенске: народна скупштина, која је састављена од изабраних посланика народних. Саборски одбор бира скупштина. Било у скупштини, или у саборском одбору, мора бити ујамчена већина народна, а ни пошто свештеничка.

§. 8 Црквена општина бира свога свештеника на главноме скупу. Свештеник је члан црквенога одбора и има само право саветујућега гласа.

§. 11. Свештеник је одговоран за свој рад, као што је дужан вршити бесплатно све обреде за своје општинаре.

§. 12. Служба и сви црквени обреди имају се вршити у језику народном (ческо-словенском) евентуално у језику других Словена или у језику црквено-словенском.

Прва служба служена је у Цириху 7. јуна прошле године на успомену Јана Хуса, као главног поборника праве Христове науке Као што рекох, литургија је такође у овој књижици.

У Прагу се врши такође богослужење у извесном стану. Прва је служба била прошле недеље. Да се види, да је богослужење народне цркве, које је упрошћено, истоветно јединој Христовој науци, коју ми православни исповедамо од њезинога постанка — изнећу у преводу Вјерују:

Верујем у јединога Бога, отца свемогућега, створитеља неба и земље свега видимога и не видимога. И у јединога Господа Исуса Христа, Сина Божија, јединороћена, од оца нароћена, пре свих векова. Светло од светла, Бога истинога, од Бога истинога, роћена не створена, једнога бића са оцем. Ради нас и нашега спасења, сишао је са неба и произашао од Духа светога и Марије Деве и човеком постао. Који је за нас на крсту разапет био од Понтија Пилата, трпео и погребен био; трећи је дан ускрсао из мртвих, ко што је писано. Ступив на небеса сео је на десну страну оца. Да опет дође и славно суди живима и мртвима, да његовом царству небуде конца. И Духа светога Господа оживотворена, који од оца произлази и са оцем и сином се поштује и слави, као што пророци рекоше. И у једину свету, соборну и апостолску цркву. Признајем једини крст за опроштење греха, очекивајући ускрснуће из мртвих и живот будућега века. Амин.

Писац се нада, да ће се устав народне цркве ческо-словенске, према закону од 20. маја 1874. потврдити, а да би чески народ кроз 15 година могао достојно прославити 500-годишњу успомену мученика Јана Хуса позива се чески народ да пригрљава народну цркву и да се на матерњем језику моли Богу, за коју је веру и Јан Хус сталан био.

Није довољно, вели, прослављати мученичку смрт Хусову, а бити припадник оне цркве и оних попова, чији су предходници живога спалили Хуса и проклели. Народ, који хоће да живи као народ, и да се дичи делима својих предака, треба да је и њих достојан. Хус се дао спалити за веру Исуса Христа, из његовог пепела, који је разнесен по целоме свету, нека ускрсне слобода старе Христове и јединоспасавајуће вере и слобода народа ческога.

Зл. Праг фебруара 1900

Ник. Симић.

И опет деоба са Румунима!

Док наше новине пишу: ко је крив, што ми губимо парнице у деоби са Румунима, дотле они раде. Ћуте али потајно раде. 7. фебруара т. г. дође панчевачки подсолга у Сефкерин са романским протом Микље-ом и адвокатом Биреску-ом, да деле Румуне од Срба.

Више година има, како је исти прота долазио и свет наговарао, да постану Румуни. Нашим вишим властима је то до знања стављано, али оне скоро ништа не радише. Међу тим Румуни радише. У оближњем селу Глогоњу је читава теревенка давана, где су поједине Сефкеринце мамили, частили, појили и наговарали да постану Румуни. Кад су мислили да је земљиште за њих спремљено, а они молбама, жалбама и денунцијацијама код солгабировата толико израде, да исти одреди, да се на лице места изађе и деоба спроведе. У свој успех су се толико поуздали били, да су већ и место за цркву нашли, јер им је као што чујемо, један на жалост српски учитељ понудио школску башту за исту циљ

Али се у рачуну преварише. Ма да је и подсолга Румунима нагињао и све и сва чинио, да Румунима успех осигура, ипак заузимањем месног свештенства и интелигенције, нико не хтеде ни да чује за име Румун.

Осим деветорице (међу овима два Назарена) сви изјавише да су Срби, и да желе као такови увек остати. — Како су беспристрасну улогу играли, види се и по том, што су силом хтели да оног упишу за Вла, који влашки говори, ма да изјављује да је Србин, и ма да овај тврди, да је влашки научио у солдачини и у служби а не од својих родитеља. Али су господа Румуни највећма своју дрскост тиме показали, што су и сваког оног за Вла уписали, коме име на влашки звучи. Ма да српско име има, као што су: Симеон, Андрија Арон и т. д. и тим су начином праве српске породице за Влас уписали, као: Стајиће, Жегарце, Јовановиће, Свирчеве и т. д. Па како су исти влашки пропагатори при том попису српско име каљали и српску историју извртали! Лепо је адвоката Биреску-а насадио месни свештеник на тврдњу му, да се на пољу Косову 10.000 Власију борило, са речима: јесте, то су 10.000 тих Власију, што су на пољу Косову са Вуком издали српског цар Лазара.

Ко је тог дана био са тима румунским пропагаторима, тај је морао видети сву мржњу, кују неки Румуни спрам нас Срба гаје.

Ми морамо гледати да наших до 20 хиљада Херцеговаца око Арада и иза Темишвара из руку Румуна отргнемо, јер ако ми и на даље скрштених руку седили будемо, они ће нам на очиглед и на даље чисто српске породице гледати да повлаше.

Још нешто. Наше власти мало или ништа у том не раде. Када су проти у Панчеву телефонирали, да дође тог дана, јер и влашки прота долази, одговорио је он, да не може, јер нема срестава за то!

За сада је од Сефкерина влашка наједда одбијена, да ли ће се и у ком облику на ком другом месту појавити — не знам. Али да и ми не смемо више скрштених руку седети, то је свето. Они јавно говоре, како имају доста средстава за агитацију, па и ми треба да их набавимо. Шаљу свуда своје пропагаторе, који неуморно раде, часте, штампају књиге влашке, које после бесплатно раздају. Па зар ми баш ништа да не чинимо? J.

Политички преглед.

Угарски земаљски сабор. Јуче у четвртак, завршена је расправа о прорачуну министра унутрашњих послова, те је дошао ред на прорачун министа трговине. Пре тога Шома Вишонтаји напомиње код ставке о редарству, да редарство треба узети у државне руке што пре. Замера по нешто и државној полицији. Пихлер говори о злоупотребама код редарства. А Кароль Калман говори о опадању морала. Затим Сел, председник министарства, брани варошку државну полицију, а што се тиче провинцијалне полиције, ту треба узети у државне руке, али се то не може извести посебно од уређења управе уопште. — После се прешло на прорачун министра трговине. Први је говорио владиновац Бертолд Вајс. Треба, вели, да се споразумемо међусобно, па да радимо на свима гранама привредног живота, те тиме да се економски оснажимо унутра а тиме раширимо и снагу своју према иноземству Затим је заказана идућа седница за данас, петак, кад ће да се продужи дебата о прорачуну министра трговине.

У седници од јуче петка, говорно је Фрања Кошут. У индустрији и трговини смо на почетку. Треба радити на напретку. Заједнички ћумрук сметаће нам напредовању у индустрији и трговини. Затим министар трговине Хегедиш побија Кошута, набраја успехе досадашње и говори о будућим задаћама на пољу индустрије и трговине. Министар је говорио пуна два сахата. У данашњој седници од суботе, пре дневна реда интерпелисаће Стеван Раковски, у колико је истина било, што се говори о Гаври Угрону у погледу лиферовања зоби за коњичку посаду у Ердељу.

Аустријски државни сабор. Јуче, у четвртак, отпочело је саветовање о програму владину. Прибележено је педесет говорника. Мисли се, да ће ово саветовање трајати до четвртка идуће седмице. Тада ће горњи дом да се саветује о владину програму. Др. Градмајер (уставу верни велепоседник) тражи, да се успостави парламентаризам, јер се боји, да ће Аустрија доћи до апсолутизма, ако се народносне ствари не удесе. Плацек (младо-чех) у начелу је против опструкције, али су прилике такве, да мора опструисати. Пергелк (немачки народњак) тражи уважење немачког језика као службеног. Затим је ово прекинуто, те се расправљао хитан предлог Дворжаковљев, да се полицији забрани употреба батинања и да јој се

му стриц Клаудије прозрети душу и опазити шта се у њој кува. И у лудилу своме, у страху од стрица, он се претвара и симулира — луду. Дакле тај човек, који се прави пред светом луд и зна да се прави луд, не чини то при чистој свести, но у лудилу. Луда, симулира лудило! Шекспирска мисао!

Ено вам 3. чин! Хамлет говори с матером отворено. Бацио је са себе огртач и притворност и тамо се јасно види, да је он луд, луд и онда кад се не претвара да је луд.

Но зар је могао Шекспир направити од луда човека трагична јунака? По правилима не. Ал по правилама није могао ни од оног сањалице направити трагична јунака.

Узели Хамлета ма како, он се свакојако смеје у лице драмским правилима И признајмо смеје им се — с успехом.

Г. Ружић је био Хамлет. Публика га је изазвала после сваког чина. И заиста је било места, где је заносно говорио и показивао велику глумачку вештину, али — то није био прави Хамлет. Хамлет г. Ружића био је леп, ал не — убедљив.

Од Саре Бернардове овамо, ушло је у обичај, да женскиње глуме Хамлета. Сара је пронашла, да је Хамлет више женска, но мушка нарав. Радознали смо, како би га давала гђа Марковићка? Ил напослетку како г. Васиљевић? Много је вероватно, да би њихови прикази били првих година лошији од Хамлета г. Ружића, ал ће на млађима да остане свет. Хамлет г. Ружића свакојако заостаје иза његова Шајлока, Краља Лира и Отела.

Г. Лукић је у краљу Клаудију био изврстан. У »позоришту«, па у сцени где се моли Богу, потресао је гледаоце својом природном игром

Гђа Бакаловићка је била добра Офелија. У најтежој партији, тамо где полуди, била је врло добра.

Г. г. Динић (Полоније), Спасић (Лајерте), Марковић (Хорације), Васиљевић (глумац), били су сасвим добри. Г. Васиљевић је нарочито лепо декламовао у 2. промени II. чина. — Морамо да споменемо г. Стојановића, који је као први гробар био толико добар, да смо га једва познали.

На завршетку је »једна маленкост« јако кварила утисак. Хамлет се бори на мачеви с Лајертем. Крв им лопи из рана; краљица се трује, рањени Хамлет убија краља.. Замислите то... И онда замислите околину. Два пехарника краљева стоје на »хапт ахт!« као да су од мрамора а остали су тако равнодушни, као да оно Хамлет хвата муве по виду. Је ли могуће да лонац, у коме кључа вода буде хладан као лед?! И како публика да верује да је оно истина, што се догађа на позорници, кад види ону »сретну и безазлену« околину?!

сузе права у опште. — Председник министарства, Кербер, вели, да се на реформисању редарства ради одавна, и чим буду ти претходни радови готови, поднеће се предлог сабору. Идућа седница је заказана за данас, петак, после подне.

Рат између Енглеске и Транзвала.

По свима крчмама лондонским пије се бадава. На кућама се вију заставе, звона звоне, тромпете се разлежу, радници празнују. Први новац што ко узме у руку, даје трговцу за народносну траку. Нити трговац гледи колики је новац, а нити купац. По прозори лепршају се црвене цедуље, а на њима је крупни слови исписано: (Званично. Ледисмит је пао.) Толика је радост завладала Лондоном, на вест да је Ледисмит ослобођен.

За ову прославу се већ данима спремаше у Лондону Јер данима већ стизаху вести да Бури односе од Ледисмита рану и ђебану, и да се повлаче. Па ипак је у лазу Булерову претходила јака и врло крвава борба, која је Енглезе толико силних жртава стала, да несме ни да их изнесу. Онај остатак Жуберове војске, који се још није био повукао, хтео је зар да се Булер сећа за дуго свог улаза у Ледисмит. И тек кад је више пута сузбио и Булерове нападаје и Вајтове испадаје, и он се онда повукао, и Булер је тек онда ушао у Ледисмит.

О тим крвавим борбама јављају извештаји преко Лондона ово: Четири пута је покушала Булерова војска да на јуриш заузме бурске позиције код Кригерсдорфа, но сваки пут је одбијена са ужасним губитцима. И очевидци тврде, да су енглески губитци неизмерно велики. Енглезе припустише Бури к себи, на 70 јарди и онда осуше на њих ужасну пушчану паљбу, која је читава оделења енглеске војске управо слистила. И Вајтова је војска покушала више пута ноћу да испадне, неби ли се како уверила о бројној снази Бура, за коју су знали, да је јако ослабљена, усљед одлаза многих њених чета, али је тај покушај енглеског генерала Вајта сваки пут одбијен. Тако је једно коњичко оделење покушало, да се из Ледисмита пробије јужним друмом према Колензу, но оно је управо сатрвено. И Енглези онда затражише примирје, да би могли сахранити своје многе мртве, а Бури им дозволише примирје. Од Булерове војске највише су страдали иниски-линоски фузилири, дублинска, куртска и конугска регемента, које су управо из десетковане.

Каква разлика између афричких чобана и европских носилаца културе просвећених Енглеза! — У котлу Модер Ривијера преко 40 хиљада Енглеза опколило је њи 3000 Бура са женама и децом. И после више дневне крваве борбе та шака Бура тражи 24 сата примирје, да сахрани своје мртве. А из енглеског табора долази одговор: примирје недамо, предајте се или изгините. А овде? Заостала оделења бурске војске, дају примирје много јачем непријатељу, да сахрани своје мртве!

И у пркос овој крвавој борби, и у пркос ужасним губитцима, које су Булеровој војсци нанели заостали делови Жуберове војске, Енглези нађоше за мудро да ипак протуре вест, како не само орањски, већ и транзвалски Бури напуштају убојне редове и враћају се својим домовима. Како ово очевидно утерује у лаж, јуначка борба Бура око Ледисмита! Ко бега кући својој и напушта убојну заставу своје домовине, тај је кукавица, и тај се не бори онако јуначки, и не ставља онако свој живот на коцку, као што то Бури учинише, и против нападаја Булерове војске и против испадаја Вајтове војске. Да Бури не напуштају своју заставу и да не бегају кућама својим доказ је и то, што ниједан енглески извештај не мога јавити, да је енглеска војска заробила непријатељске топове, запленила рану и ђебану, а тога би свега морало бити, да се Бури не повукоше у најбољем реду.

И најновије вести које стигоше са бојишта сведоче, да су се Бури сад тек решили на крваву борбу до ножа. Тако из Пардеберга јављају, да се Бури непрестано концентришу пред убојном линијом енглеском. Број њихов да је доста велики и да имају довољно топова. Мања чаркања између предстража већ су отпочела. Ово ће бити без сумње војска генерала Де Вита и Деларејева, којима се придружише оних 6000 Кронжове војске, што се пробише кроз Енглезе. Судећи по свему ова војска бурска неће се упустити у одлучну борбу са непријатељем. Њен је задатак, да задржава непријатеља све дотле док Жубер не концентрише главну силу своју код Винбурга. Ово потврђује и једна вест транзвалског посланства у Бриселу.

Из овога се свега јасно види, да су Бури наумили да напусте и Блемфонтен, па тек код Винбурга да дочекају непријатеља. У прошлом броју нашег листа оцртали смо у главном предео од Винбурда до Преторије, на коме ће се за најкраће време повести крвава борба, јер ће Енглези водити рат до истребленја Бура, а Бури крваву борбу до ножа.

У пркос својим најновијим сјајним успесима, и у пркос томе, што енглески листови виде већ потпуну и сјајну победу своје војске, енглеска влада шиље на врат на нос нову војску у Африку. Тако је енглески војни министар изјавио у горњем дому, да ће нове чете послати на бојиште. Још ове недеље послаће (послао је) 4.700 људи; у току од још недеље дана 5 брода однеће на бојиште 11.000 војника, треће недеље дана отпловиће за Африку 11 брода са 9 900 војника а четврте опет 9 брода са 8.900 војника, почетком априла 6 брода са 3.200 људи. Дакле за пуних месец дана отићиће за бојиште 37.8000 војника. Овима ће одмах сљедовати других 17.000, а помоћним четама не казује се ни број.

Не доказује ли ово најбоље, да су и у Лондону потпуно уверени о томе, да је пут до Преторије врло дамбовит, преко кога ће се спотаћи и врат сломити још врло многи енглески војник. Енглеска ће се толико искрвавити, да све и ако уђе у Преторију, неће имати никаква добра отуда. Но и од тог је успеха још далеко-предалеко.

Вести из места и са стране.

О помиловању из Србије. Пишу нам из Београда: „Иде 22. фебруар, и тад ћемо видети шта ће бити од амнестије. По Београду се зуцка, а то биће из владиних и дворских кругова, да ће 22. фебруара бити пуштени само неки, мање осуђени, и одмах ће бити прогнани из Србије, а остали ће бити одведени у град Фетислам у Кладову, где се казамати преграђују у ћелије. За команданта Фетислама наименован је познати горачићки јунак мајор Милан Јовин, који је на измаку 1892. године плотуном пуцао на сељаке у селу Горачићу, код Чачка, кад су на законитом збору гласали, где да буде општинска кућа. Како ће бити осуђеним људима у фетисламским казаматима, и још под оваком руком може се мислити — кад вам кажем да осуђени начелник министарства Стојан Протић, адвокат Љуба Живковић и пуковник Влајко Николић онако оковани морају да секу дрва, да вуку песак и камен, да копају земљу и раде најтеже послове као најобичнији робијаши.

Управа угарског речног и поморског друштва јавља да ће лађе између Вуковара и Новог Сада почети да плове 4. марта о. г. п. н. Ред пловидбе је овај: Из Вуковара се креће у 4 сата из јутра, из Паланке у $^1/_2$7 а стиже у Нови Сад 9 час. 10 минута. Из Новог Сада се креће у $^1/_2$1 после подне, из Паланке у 3 часа 40 минута, а стиже у Вуковар у 7 часа 10 минута. Друштвене лађе пловиће сваког дана тим путем осим петка. На путу стајаће и поред осталих места.

Словенски концерат у Бечу. Под заштитом грофа Ивана Франценића-Гараха приређују словенска академска друштва: ческо „Akademiski Spolek“, бугарско „Балкан“, руско „Буковина“, словеначко „Словенија“, српско „Зора“ и хрватско „Звонимир“ — прославу и концерат стогодишњице рођења словеначког песника Франца Јуревића Прешерна 23. фебруара (7. марта) у сали „Ронахер“, I., Schellinggasse 4. — На концерту ће суделовати: гђа Драгица Ковачевић, придворна оперска певачица г Франца Навоља, даље уметник г. Карло Ераја, „Словенско певачко друштво“, тамбурашка дружина „Звонимир“ и кор „Славонија“. Добровољни прилози примају се са захвалношћу, а употребиће се за споменик песников у Љубљани.

Свиларство у Угарској. За последње две десетине година радило се на овој привредној грани доста и у нашим крајевима. Наш сиромашнији свет прихватио се ове зараде и мало која кућа по селима да није неговала свилене бубе. Данас опада ова привредна грана у наши крајеви, јер је свет напушта. Не исплаћује му се, колико мора да има бриге и колико времена да утроши, док не произведе чауре и однесе их да прода. Ову врсту привреде узела је у своје руке угарска влада и поверила је свом човеку, Павлу Безередију, да управља њом. Сад се навршило 20 година, како Безереди ради на свиларству, и влада се заузела, да му даде јавно признање за његов рад. То признање је добио, а сад се купе потписи међу саборским посланицима, да му честитају и они на постигнутом успеху. Како би испала та честитка, кад би се обратили на саме жене што негују свилену бубу, то се може претпоставити. Ако сиротиња не треба да заслужи на свили, на чему ће?

Чардаш у Бечу. Ова мађарска игра често нема среће, да у друштву одржи критику. О њој се писало, да је несолидна и да је поникла међу чикошима. Мађари су се потрудили да је уведу у салон, али ето она не може да продре ни у немачком друштву, које је иначе расположено, да у своје друштво уноси веселост и пикантерију. У Бечу су Немци извиждали чардаш. Било је то у хотелу „Метрополи“, где је аристократија држала игранку. Неколицина мађарске аристократије довела је собом из Будимпеште Цигане свираче, и кад су ови почели играти чардаш, остала публика је сикала и лармала, до год свирачи не престадоше и отпочеше ваљку. Разуме се, да су се гости из Угарске нашли увређени и отишли с игранке. Немци су продужили игранку и без чардаша.

Нестају девојке. У Кракову се дешава, да нестају девојке појединим грађанима. Тако је учинио пријаву код полиције Аврам Фербер, да му је пре три дана нестала кћи Сара, девојче од 13 година, која је радила у једној кројачкој радњи и по свему изгледа му, да су девојче одвели у тамошњи манастир да је крсте. Шта је у ствари, за сад се не зна. Тако исто нестала је у Станиславу девојка Михалина Аратен. Њезин отац и брат дошли су с два полицаја у Краково да је траже. Али до сад не могоше ући у траг.

Штрајк у угљеним мајданима. Штрајкови радника у Аустрији непрестано трају и нема никакве промене у том. У подручју Остраве-Карвина штрајкују 23 хиљаде радника. Само је број машиниста и ложача спао од 200 до 68.

Знаменита књижница. Један редак догађај у Америци, обратио је на себе велику пажњу. У граду Толеду живи неки богат човек, Маршал Вагон. Он има 70 година и био је 42 године безверник. Имао је знамениту књижницу, у којој су била дела првих знатних светских писаца. Књижница се рачунала на више стотина фунти стерлинга. Вагон је у своје старе дане напустио безверје и сматрао је за дужност, да своје „незнабожачке“ књиге уништи. Његова се збирка књига рачунала да је у земљи једна од првих и он је једнога дана спалио. Он се бави сад мишљу, да напише дело о своме обраћању у веру. Као што му је чудновато ово дело, тако чудновато изгледа он и по спољашњости. Лице му је пуно бора, коса дуга и седа у замотуљцима, а брада му седа пала на прса.

Неће његово име. Салцбуршко варошко представништво беше позвано, да једну улицу у вароши назове именом: Бизмаркова улица. Но становништво кад чу за то, скупи се на збор и донесе одлуку, да се то никако не учини, јер би било недомољубиво.

Бездушни родитељи. У старом Будиму су нашли на земљишту фабрике за цигље мртво дете од 1$^1/_2$ године. Бездушни родитељи, кад им је дете умрло, бацили су га тамо, наместо да су га по обичају саранили

Чудовиште. Управи северо-америчког њуорлеанског природо-историјског музеума, јавио се ових дана један модерни — Кентавр. Зове се James Burnes. Има коњске ноге, а остали делови тела су му као и у другог човека. Родио се 1876. године у држави Арканзас. Сам он прича о својим претцима, који су такође били те врсте чудовишта. Но овај Кентавр уме да се влада и понаша и у најотменијем друштву. James Burues доводи често у забуну лечнике, естетичаре и кројаче. Значајнија разлика је та, што му треба више чоје за одело, но другим људима, али је на срећу богат човек, па то може бити.

Кратке вести. Сењански јавни бележник др. Људевит Војнић — полудео је ових дана. — Цар Фрања Јосиф I. потврдио је избор Срба, за прашког градског начелника. — Енглези су купили до сад у Угарској 3000 коња, сад траже још 3000.

БРЗОЈАВИ „ЗАСТАВИ“.

Стигли 18. фебруара.

Беч. (Ориг. тел.) У данашњој седници саборској била је расправа о владином програму. Говорио је прво Волф (од умерених). За тим је Странски изјавио, да све дотле не ће бити мира, ни сабора, док не буде језичких наредаба.

Кимберлеј. Робертс и Киченер стигли су овамо. Овде се поново указаше Бури Код Клиндама разорили су више енглеских мајура.

Лондон. Са бојишта не стижу никакове вести.

Остфонтен. (Код Пардеберга.) Бури су заузели положај од прилике на 4 миље размака од нашег фронта. Десно крило њихово наслања се на реку а лево на брдо. Снага њихова рачуна се на 5—6000 људи.

Лондон. Маршал Робертс брзојавио је војном министарству, да су све јавне зграде у Кимберлеју претворене у болнице.

Остфонтен. Шест миља јужно одавде дошло је до мање борбе. На северу и истоку крстаре мања одељења бурске војске.

Ледисмит. Бури су напустили цео овај крај. Последња одељења њихова отишла су прекјуче у подне, пошто су прво ћуприју бацили у ваздух.

Колензо. Освојење Пиетерхилса било је врло крваво. Заробљени има до 100 понајвише Холанђана. У опкопима било је и бурских жена. Две од њих нађене су мртве.

Трговина.

НОВИ САД, 19. фебруара (3. марта). Пшеница прве каквоће фор. 7·10 н. Пшеница средња ф. 7 до — н. Пшеница лакша роба фор. 6·50—80 н Наполица ф. 6·— до — Јечам нови ф. 5·10—20 Зоб ф. 4·60—5 Кукуруз у зрну нови фор. 4·60—80 стари у зрну ф. ——— нови у клипови ф. ———

Маст 48 фор. Сланина сува 48 фор. дебела паљена 50 фор. Све од 100 килограма.

Свињи угојени тешки 32 - 33 нов.
„ средњи . 30 - 31 нов. живе мере
„ лаки . . . 28—29 нов

Све од 1 килограма.

Теоци . 25—28 нов. по клгр
Јагњци 5 - 12 фор. по пару
Овци . ——— фор. по пару.

*

Званичне забелешке будимпештанске берзе.

18. фебруара (2. марта) 1900.

Млинови нису никако куповали. На 4000 метерценти једва се продало. Цена је остала стара.

Течај златног и сребрног новца на будимпештанској берзи.

Дукати	11 кр. 43 п
Наполеондори (20 франака)	19 кр. 28 п.
Угарска златна рента (од 100 круна) . . .	98 кр. 30 п.
Угарска крунска рента	93 кр. 50 п
Аустријска златна рента	98 кр. 75 п.
Немачке државне марке (од 100 мар.) . .	118 кр. 40 п
10 фунти стер. (мењачки курс у Лондону) .	242 кр. 50 п.

Српско народно позориште.

Недељни ред позоришних представа.

У недељу, 20. фебруара: **„Циганин“.** Позоришна игра у 3 чина, с певањем и играњем, написао Ј. Сиглигетија, посрбио И. М. Шимић, за позорницу удесио А. Хаџић, музика од А. М[illegible]нског.

У уторак 22. фебруара: **„Паук“.** Шаљива игра у 4 чина од Фр. Шентана, превео Ј. Максимовић.

У среду, 23. фобруара: **„Маркова сабља“.** Алегорија у 2 раздела, с певањем од Ј. Ђорђевића и А. Хаџића, музика од Д. Јенка (Представа за ђаке и децу у 3½ сахата после подне.)

Јавна изјава.

Госп. Луки К. Алексијевићу
трговцу црквених утвари
у Новом Саду

Код Вас наручени велики барјак (литију) на 6 копља, које сте од чисте праве тканине с обадве стране једнак, управо по нашем избору баш само за нас и наш барјак дали откати, те исти правим златним ројтама и кићанкама опшили, као и гвожђе круну чистим златом позлатили а копја српском тробојком обојадисали, те у свему је на наше потпуно задовољство израдили, то Вам овим наше признање јавно изјављујемо на Вас као искусног у таковим радовима свакој црквеној општини и певачким друштвима и корпорацијама најбоље и најтоплије препоручујемо.

У Земуну на Нову годину 1900.

64 1—1 **Српска Опанчарска Задруга.**

Foulard-Seiden-Robe fl. 8.40

und höher! — 4 Meter! — porto- und zollfrei zugesand! Muster umgehend; ebenso von schwarzer, weißer u farbiger „Henneberg-Seide“ v. 45 Kreuz. bis fl. 14.65 p. Met.

G Henneberg, Seiden-Fabrikant
(k. u. k. Hofl. Zürich). 533 9 50

☛ За трговина на отплату тражи се уз плату и провизију **ЈЕДАН АГЕНТ,** са малом кауцијом, који ће вршити уједно и посао око инкасо. Нужно је знање српског и немачког језика у писму и језику; првенство имају који су и мађарском језику вични. Оферте на немачком језику треба упутити администрацији нашег листа под шифром „Platzagent“. 61 1—1

Рихтеров Анкер-Пен-Експелер
Liniment Capsici compos.

Овај чувени кућевни лек одржао је пробу и критику садашњег времена, јер се не мање већ од 30 година као поуздан лек употребљује, и то **ублажава болове од реуме, костобоље, расхлађења** и томе сличних патња и болести, да га и с ми лекари врло често болесницима прописују. Овај прави Анкер-Пен-Експелер, није никакво тајно средство за употребљавање, но прави народни кућевни лек, који због тога не би требао ни из једне куће да фали. За цену од 40 новч., 70 новч. и 1 фор. може се у свима лекарницама добити. Главно стовариште код **Josef v. Török Apotheker in Budapest.**

Код куповања треба јако пазити, те да се од преваре и штете сачува, треба сваку флашицу која нема на себи ове ознаке (ленгера) и име **Рихтер** да ју врати натраг.

F. Ad. Richter & Cie.,
k. k. Hoflieferant 460 21—35
Rudolstat.

ЧОКОЛАДА

Suchard

КАКАО

Купити се може свуда

545 8—

ЧОХАНО ОДЕЛЕЊЕ
ФИРМЕ
KASTNER & ÖHLER, GRAZ
препоручује највећи избор у
ПРАВОМ ШТАЈЕРСКОМ ЛОДНУ.

Припознати најбољи фабрикат из чисте вуне, за које се јамчи. Модни штофови; црни и плави штофова за мушка одела

Мустре шаљемо бесплатно и без трошка.

63 1—13

ЗА МЕТАЛНИ ПАТОС

најизврснији и припознати најбољи лак је наш рави

LINOLEUM FUSSBODEN EMAIL.

Registrirte

Schutzmarke „Eiserner Ritter“

Линолеум емајл за парос

сушi се за један сат имаде ванредан сјај и досад ненадмашиму трајност. Може се добити у разним бојама, бр. 1. жуто-мрко, бр. 2. загасито-мрко и бр. 3. мехагони-мрко. Услед великог распростирања наш се Линолеум емајл ка патос под раз им сличним именима, а разним невредимим подражавањима у трговини износи. *Сваки нека дакле изрично тражи Ајзенштетеров* „Linoleum Gussboden Email“ *са регистрираном заштитном марком* „Eiserner Ritter“.

Lach und Farbenfabrik
Gebrüder Eisenstädter
Wien.

Главно стовариште у Новом Саду код **Стојановића и Радовдновића.** 62 1—16

ОБЈАВА.

Овим сам слободан учтиво пошт. грађанство из Н. Сада и околине известити, да сам данашњим даном своју вишегодишњу кафану и ресторацију у футошкој улици бр. 6 код „Ловачког рога“ напустио, а од **3. марта 1900. у футошкој улици бр. 4.** (Кондорошева кућа) отворио елегантну и са свима удобностима уређену

„ПИВНИЦУ МИНХЕНСКОГ SPATEN-ПИВА“

скопчану са кафанем и ресторацијом.

Ко и до сада, тако ћу се и од сада трудити, да своје пошт. госте са добрим и јефтиним јелом, свежим **минхенским шпатен и штајнбрушким пивом,** као и чистим и изврсним **вином** послужим. Послуга ће у сваком погледу бити најтачнија и најсавеснија. Нарочито обраћам пажњу, да сам се побринуо и да ћу своје пошт. госте дневно са разноврсним **доручком** а **најумереним ценама** посл жити.

За поклоњено ми досадање поверење изричем своју најтоплију благодарност и молим своје миле госте, да ме изволе и у мојој новој радњи обилно пох ђати, а нека буду уверени, да ћу ја сав свој труд уложити, да свима захтевима у сваком погледу тачно и на потпуно задовољство одговорим.

Са високо оштовањем
65 1—1 **Јосиф Хук.**
рестератер.

ВЕЋ ПРЕКОСУТРА!
НЕОСПОРНО ПОСЛЕДЊЕ ВУЧЕЊЕ 6. МАРТА
ВЕЛИКЕ ДОБРОТВОРНЕ ЛУТРИЈЕ
У КОРИСТ
ПОЛИКЛИНИЧКОГ ДРУШТВА (БОЛНИЦЕ)
Главни згодитак 100.000 круна
1 згодитак по 5.000, 1000 круна итд. вредности.
Згодитци исплаћују се и у готовом по одбитку 20%.
Срећке по 1 круну препоручује: 47 9—10
Verwaltuug der grossen Wohlthätigkeits-Lotterie zu Gunsten des Budapester Poliklinische Vereines (Spital), Budapest, IV. Kosuth Lajos utcza 1 sz. Даље се могу срећке добити код свију банки, мењачница, поштанских ввања и благајнама угарских државних жељезница, трафикама и т. д.

Главни уредник Јаша Томић. Одговорни уредник Константин Брадваровић. Српска штампарија дра Светозара Милетића у Новом Саду.